

AVALUACIÓ DE L'APROFITAMENT DE LES ACTIVITATS FORMATIVES

INDEX

- 1. Justificació**
- 2. Què s'entén per avaluar l'aprofitament**
- 3. Rol del personal formador en l'avaluació de l'aprofitament**
- 4. Rol del Servei Educatiu en l'avaluació de l'aprofitament**
- 5. Rol de la Inspecció en l'avaluació de l'aprofitament**
- 6. Criteris i instruments per avaluar l'aprofitament, en funció de les diferents modalitats formatives**
- 7. Annex documental: Instruments i eines per avaluar l'aprofitament:**
 - 7.1. Intervencions en fòrums telemàtics**
 - 7.2. Portafolis docent**
 - 7.3. Quadern de Bitàcola**
 - 7.4. Disseny d'una activitat d'aula**
 - 7.5. Acta vivenciada**
 - 7.6. Qüestionari d'autoavaluació**
 - 7.7. Narració visual**

1. Justificació

El Pla Marc de Formació Permanent 2005-10 estableix com a actuació prioritària la introducció de l'avaluació de les activitats de formació, amb un plantejament que vagi més enllà de la valoració del grau de satisfacció manifestat per part de les persones assistents a la formació. Per aquesta raó, pel curs 2009-10 es proposa introduir l'avaluació de l'**aprofitament** de manera generalitzada en les diverses activitats formatives, com a eina per mesurar l'aprenentatge adquirit.

El *Seminari d'avaluació de la formació* de l'ICE de la UAB considera que la valoració de l'**aprofitament** individual en les activitats de formació suposa trencar amb una concepció de la formació que pren l'assistència com a criteri bàsic d'avaluació i el substitueix pel d'aprenentatge al servei de la millora del desenvolupament professional del personal docent i dels centres. No obstant això, aposta per una aplicació prudent que combini el rigor amb la sensibilitat necessària per trobar en tot moment eines que permetin al professorat i als centres millorar la seva pràctica.

2. Què s'entén per avaluar l'aprofitament

Avaluar l'aprofitament suposa reconèixer que el procés formatiu ha tingut repercussió en l'aprenentatge de les persones assistents a una activitat de formació i que s'han assolit els objectius previstos. Els criteris per determinar l'aprofitament són:

- a. Assistència a un mínim del 80 % de les sessions presencials
- b. Participació i implicació activa en les diferents sessions presencials i fòrums telemàtics:
 - Reflexió personal (pot prendre molts i variats formats)
 - Producció i aplicació a l'aula o al centre - si s'escau- d'una proposta de treball relacionada amb el tema objecte de formació.
- c. Realització de les tasques pactades en funció dels objectius i de la modalitat formativa.

3. Rol de la persona formadora en l'avaluació de l'aprofitament

Qui fa la formació és responsable de definir els criteris i cercar els instruments més adequats per a determinar-ne l'aprofitament. per tant, la responsabilitat de l'avaluació de l'aprofitament és de la **persona formadora** i sempre té com a referència la persona que es forma de manera **individual**. Aquesta responsabilitat és diferent quan es tracta d'un assessorament de quan es tracta d'altres activitats formatives. En el cas dels assessoraments ha d'estar compartit amb el centre.

Tenint en compte la incidència d'un assessorament en la vida del centre, diferenciem el rol de la persona formadora en els dos tipus d'activitat:

3.1. Rol de la persona formadora en la valoració de l'aprofitament en un assessorament

Pensar en l'avaluació de l'aprofitament d'un assessorament en el centre demana fer unes consideracions especials donat que aquesta modalitat formativa comporta la implicació, no només de les persones assistents a nivell individual, sinó el compromís del centre educatiu com a tal.

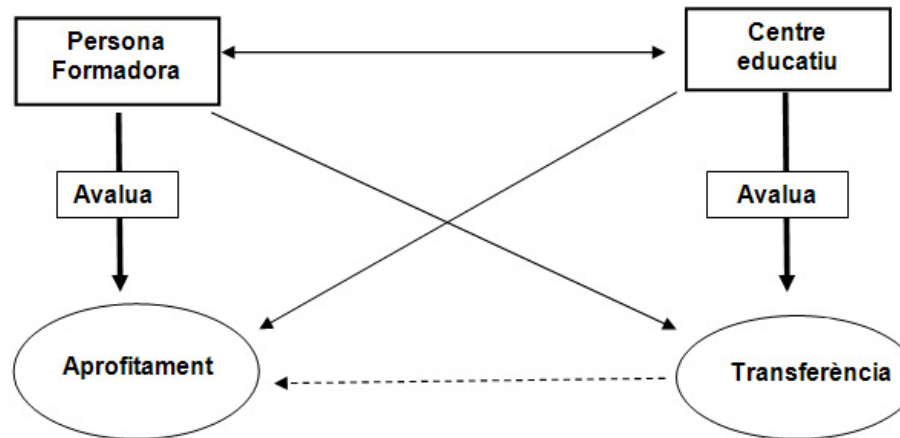
La intenció d'un assessorament és propiciar modificacions en la manera de fer d'un centre per tal de millorar aquells aspectes que el propi centre ha detectat com a prioritaris dintre de les seves necessitats. És a dir, un assessorament comporta de forma explícita el compromís establert entre centre educatiu i persona formadora. Per aquest motiu, **la valoració de la intervenció formativa pren sentit en la transferència** que les persones assistents a nivell individual, però **sobretot el centre com a institució, fan d'aquells elements que s'han treballat en l'assessorament**. D'acord amb això, la responsabilitat del procés avaluatiu pel que fa a la transferència de la formació recau en el centre, amb la col·laboració, si s'escau, d'altres agents com poden ser la mateixa persona formadora, el Servei Educatiu o la Inspecció.

Les persones assistents a un assessorament també tenen un compromís personal amb l'activitat formativa i, òbviament, amb la persona formadora i el centre. Per tant, caldrà trobar mecanismes, eines i recursos per poder **certificar el compliment personal d'aquest compromís**. En la definició dels requeriments i dels criteris que s'empraran per determinar-ne l'aprofitament

individual és molt important partir de les necessitats del centre. Cal tenir present que els criteris d'avaluació només es poden plantejar com a fruit d'un **pacte dinàmic** entre el centre, la persona formadora i les persones assistents.

Per tal de poder determinar l'**aprofitament individual**, la persona formadora haurà de garantir que, al llarg de la intervenció formativa, cadascuna de les persones assistents tingui ocasió de mostrar la seva intervenció activa en l'assessorament. Caldrà doncs, a l'inici i mentre duri l'assessorament, concretar i atorgar a cadascuna de les persones assistents aquells espais d'intervenció perquè de forma personal, i per tant, si cal diferenciada, mostrin la seva participació activa, encara que el producte pactat tingui un caire col·lectiu. És possible que alguns d'aquests instruments per a certificar l'aprofitament individual coincideixin amb instruments que s'utilitzen en altres activitats formatives, com poden ser cursos, seminaris o tallers: disseny, elaboració i avaluació d'una activitat d'aula, portafolis docent, quadern de bitàcola, actes vivenciades...

Insistim en la idea que la validesa d'un assessorament rau en els processos de transferència que el centre fa de l'activitat formativa. Això ens porta a pensar que fora bo que l'aprofitament anés impregnat del què passa de debò al centre en el seu conjunt. És creure que, si de debò s'ha aprofitat a nivell individual l'assessorament, alguna cosa repercutirà en el centre com a institució. Dit d'una altra manera, no pot haver transferència si no hi ha aprofitament i l'aprofitament ha de ser per a la millora del centre. El següent esquema reflecteix aquesta idea:

3.2. Rol de la persona formadora en la valoració de l'aprofitament d'altres activitats formatives

En **altres activitats de formació** la persona formadora haurà de fer una **explicitació prèvia** dels objectius, continguts, criteris i mecanismes d'avaluació per tal que siguin coneguts d'antuvi per les persones que han de realitzar l'activitat formativa, tot i que necessàriament sempre caldrà una **negociació posterior** amb les persones participants per tal d'adequar la formació a les necessitats i característiques del grup.

4. Rol del Servei Educatiu en l'avaluació de l'aprofitament

El Servei Educatiu **facilitarà** les **informacions** necessàries a la persona formadora i al centre, amb la finalitat que aquests estableixin una negociació tant dels objectius com dels criteris per a determinar l'aprofitament individual de cada assistent. També, mentre duri l'acció formativa o assessorament, haurà de fer-ne el **seguiment**, procurant que, tant la persona formadora com totes les persones participants, coneguin tots els requeriments propis de l'activitat formativa.

Pel que fa a la resta d'activitats de formació, el Servei Educatiu ha de **garantir** que la persona formadora estableixi i expliciti d'antuvi dels objectius, continguts i criteris d'avaluació. Igualment, ha d'**assegurar** que les persones inscrites els coneguin i disposin de la informació necessària per poder realitzar adequadament l'activitat i **fer el seguiment** dels reajustaments que es puguin donar un cop iniciada.

5. Rol de la inspecció en l'avaluació de l'aprofitament

La inspecció aportarà la **informació** necessària sobre les necessitats del centre en relació a la formació i **acompanyarà** al centre en la definició del seu projecte formatiu.

Un cop realitzada l'activitat formativa, durà a terme la **supervisió** de la implementació de la formació en el centre (transferència).

6. Quadre resum dels criteris i instruments per definir l'aprofitament, en funció de les diferents modalitats formatives

Modalitat formativa	Criteris	Instruments
Cicle de conferències	Reflexió personal contextualitzada en referència al lloc de treball	Qüestionari
Seminari	Participació, reflexió, producció i aplicació.	Memòria de l'activitat, resum de les sessions, materials elaborats...
Grup de treball	Participació, reflexió, producció i aplicació.	Memòria de l'activitat, resum de les sessions, materials elaborats...
Curs	Participació, reflexió, producció i aplicació.	Disseny, elaboració i avaluació d'una activitat d'aula, portafolis docent, quadern de bitàcola, participació en fòrums telemàtics, actes vivencials, qüestionari d'autoavaluació...
Taller	Participació , reflexió, producció i aplicació.	Disseny, elaboració i avaluació d'una activitat d'aula, portafolis docent, quadern de bitàcola, participació en fòrums telemàtics, actes vivenciades, qüestionari d'autoavaluació...
Assessorament	Participació, reflexió, producció i aplicació a l'aula o al centre d'una proposta de treball vinculada al projecte estratègic del centre.	Els criteris i requisits que es determinin en el Contracte de Formació , acordat entre la persona formadora, l'equip directiu del centre i el professorat assistent a l'assessorament.

7. Annex documental: Instruments i eines per definir l'aprofitament

A continuació, es presenten alguns exemples d'instruments d'avaluació, emprats per personal formador de l'ICE, en activitats de formació que, en el seu disseny, contenen una part no presencial per a que les persones inscrites desenvolupin alguna tasca.

L'objectiu de la mostra és oferir exemples que puguin servir d'orientació al personal formador a l'hora d'encarar l'avaluació de l'aprofitament, tot i que les activitats que constitueixen aquest recull no sempre han estat emprades amb aquesta finalitat. A més, algunes d'aquestes propostes també poden servir per avaluar la transferència de l'aprenentatge al lloc de treball.

7.1. Intervencions en fòrums i debats telemàtics

Un fòrum és una eina bàsica per a la socialització, interiorització i exteriorització de coneixements. Es tracta d'una eina, gràcies a la qual es desenvolupen processos bàsics per a la creació col·laborativa de coneixement. El debat és un fòrum conduït, delimitat en el temps. És un espai d'interacció, d'aprenentatge i d'argumentació entre un grup de persones sobre un tema determinat. Tant el fòrum com el debat necessiten:

Una o diverses **persones moderadores**, la funció de les quals és:

- Crear i gestionar el coneixement: enunciant els temes de debat, proposant noves discussions, aclarint qüestions o reorientat el debat, si es perden de vista els objectius marcats.
- Conèixer les necessitats del debat i descobrir els punts àlgids de la discussió fent resums i retorns que serveixin de síntesi.
- Mantenir la xarxa connectada amb altres xarxes pertinents.

Un col·lectiu de persones **participants**, la funció de les quals és construir coneixement compartit, sobre un tema determinat, a partir de les pròpies aportacions. Les aportacions individuals han de tenir les següents característiques:

- Donar opinions fonamentades amb arguments i justificar perquè les pròpies aportacions són útils per alimentar i enriquir el debat, tenint en compte la dinàmica i les aportacions dels companys/es i procurant introduir idees noves a partir del propi debat.
- No incloure temes aliens a la temàtica del debat
- Respectar les normes formals de participació: respectar el temps i la dinàmica marcades per la persona moderadora del debat; establir i incloure el tema en el missatge; escriure un missatge per a cada idea o tema exposats; utilitzar un llenguatge correcte, però no excessivament formal; signar el missatge.

El debat virtual és diferència del presencial en el seu caràcter asincrònic i no seqüencial, tant de les intervencions com del seguiment que cadascú en fa, això permet rellegir les intervencions dels companys i preparar les pròpies.

Valoració:

La participació en fòrums telemàtics és una eina molt adequada per fomentar la implicació personal i per crear comunitat. Atès que obliga a posar opinions personals, és un indicador de participació que fomenta la reflexió personal. És una eina molt adequada per ser emprada en activitats de formació que es plantegin com a estratègia prioritària el foment de la capacitat reflexiva del professorat. També és útil perquè permet **diferenciació i individualització**.

Fragment d'un fòrum telemàtic: Formació del professorat interí d'Educació Secundària.

Aquest instrument va ser utilitzat per primera vegada per valorar l'aprofitament durant el curs 2007-08, en el **Programa de formació del professorat interí d'educació secundària** per part de Jordi Castellví i de Mercè Piqueras, professors del curs. A continuació, s'ofereix un petit fragment d'un dels 5 fòrums iniciats pels moderadors, que requerien de la participació activa de totes les persones inscrites:

Què ens demana la societat?

per Jordi Castellví Segura -23 de Gener de 2008.

En Lluís Hernández és un professor de l'IES Joan Coromines de Pineda de Mar que ens dona la seva visió de com veu avui dia la nostra feina. Partint d'aquest text, escriu la teva opinió en el fòrum. Pots seguir el següent esquema: 1.- Quina és la sensació que es viu avui en dia a la sala de professors del teu institut? 2.- Quins són els problemes que creus tu que tenim avui en dia els docents? 3.- Creus que la majoria de la ciutadania creu que les normes socials cal que siguin obeïdes? 4.- Què penses de l'afirmació: "L'educació és un treball actiu que aprofita al que ho fa no al que mira"? 5.- Què és per tu "EDUCAR"?

Re: Què ens demana la societat?

per XXXXXXXXXXXXXXX- 25 Gener de 2008.

En primer lloc, responent a la pregunta de què es viu a la sala de professors del meu institut; estic molt d'acord amb el que exposa en Lluís Hernández, ja que es pot veure a la majoria del professorat amb un munt de feina sobre la taula, preparant accions més dinàmiques o divertides per a les seves classes, havent d'assistir a un munt de reunions per intentar tenir més relació i coordinació amb la resta del professorat i poder realitzar una tasca docent més engrescadora i satisfactòria, no sols per al nostre alumnat, sinó també per a la nostra pròpia salut.

Els principals problemes que han recaigut avui dia sobre els docents crec que ha estat la falta d'unitat familiar; han recaigut sobre les tasques dels docents activitats pròpies de les famílies(...) Tant el pare com la mare han de passar llargues jornades treballant i els nostres alumnes, en la major part dels casos, es troben sols a casa.

En quant a la tercera de les preguntes, crec que la major part de la gent compleix les normes, si més no per por a la sanció econòmica que els hi pugui venir; però la moralitat de fer les coses ben fetes per l'únic fet de fer-les ben fetes, si que penso que s'ha perdut. No anant molt lluny, la setmana passada en una sessió de tutoria amb els meus alumnes, en la qual parlàvem sobre les normes socials i la conveniència de complir-les, estàvem parlant sobre si era just el complir un càstig o una sanció pel fet de robar i la resposta generalitzada va ser " que si no t'engampen no has de pagar res", o sigui que l'única llei que ha d'existir és per aquelles persones no tan hàbils a qui acaben enxampant. (...)

Per mi EDUCAR, és la responsabilitat conjunta de famílies, docents i societat en general, de preparar a persones capaces de viure en societat, amb respecte i essent capaces de desenvolupar-se com a persona responsable dels seus propis actes.

7.2. Portafolis docent

El portafolis és un instrument de formació i avaluació on es mostra com s'ha anat construint el propi aprenentatge al llarg de les sessions formatives. Destaquem les següents característiques:

- a. Forma part d'un model avaluatiu que fomenta la reflexió personal, donant protagonisme actiu a la persona que es forma, a l'hora que permet la màxima individualització.
- b. Dóna rellevància a la comprensió del propi procés d'aprenentatge, implicant la persona en el seu procés.
- c. Conté les reflexions i evidències que la persona en formació considera que són rellevants per deixar constància dels canvis experimentats.

Valoració: És un instrument molt adequat per fomentar la reflexió sobre la pràctica. S'adapta molt bé a les modalitats de formació que tenen un nombre d'hores no presencials superior a 5.

FRAGMENT DEL PORTAFOLIS DEL SEMINARI *Avaluació dels textos escrits*

Aquest instrument, elaborat per Anna Isabel Moya, professora de secundària en actiu i membre del seminari **Ensenyament i avaluació dels textos escrits dels alumnes**, va ser realitzat durant el curs 2008-09. El seminari va ser dirigit per Teresa Ribas i coordinat per Pilar Adell i Lola Ribelles. Al que hi ha a continuació, és un petit fragment d'aquest portafolis on es recullen reflexions sobre la repercussió de la formació rebuda en l'autobiografia professional de l'autora:

INTRODUCCIÓ:

*Des que sóc a l'ensenyament sempre he tingut clar que els resultats de l'alumnat no són només producte del que ells fan i saben; sóc conscient que gran part de la nota que estem obligats a emetre a final de curs o de trimestre és responsabilitat nostra, perquè depèn de com transmetem el que sabem, de com treballem amb el grup, de com avaluem, dels apartats o competències a què donem més importància... Malgrat la meua curta experiència he treballat a diferents centres de característiques molt diverses i aquest fet m'ha fet qüestionar-me molt quina havia de ser la millor manera d'avaluar, la més justa, la més adequada... És difícil arribar a una conclusió, perquè el que en un moment i un grup et sembla més idoni, en un altre pot no funcionar i a la inversa. El que sí que està clar és que primer cal fer una reflexió de cara a nosaltres mateixos, com a docents, i veure si el que fem i la manera com ho fem és la més adequada. Aquesta manera de veure l'ensenyament, la vaig aprendre aleshores. Al llarg d'aquest seminari he completat aquesta visió amb moltes idees per portar a terme. He trobat una nova manera de treballar, amb projectes ben planificats, al marge dels llibres i de com s'ha ensenyat la llengua tradicionalment. **Si quan estudiava ja era conscient que aquesta manera de treballar la llengua era poc eficaç i poc engrescadora, per què m'he entestat en fer jo el mateix?** Imagino que per exigència del departament, del llibre de text, del temari o per, senzillament, estalviar-me feina. He après també que la feina que fas preparant una seqüència didàctica seguint aquest nou model, l'aprofites després. A més, el que al principi et costa engegar després esdevé una tasca molt més fàcil perquè ja t'hi has avesat. I, en tercer lloc, és molt més gratificant ensenyar d'aquesta manera, en què es dona molta importància a la investigació, al treball cooperatiu i a una adaptació real del què vols que aprenguin i com ho poden fer. A més, quan el professor o professora deixa el paper de "pou de la ciència" i agafa el paper de guia i orientador, l'alumnat respon molt millor: s'hi engresca i se sent part d'un equip, que té una tasca concreta, amb una finalitat, i és conscient de què se li valorarà.*

(...)

VALORACIÓ DEL SEMINARI:

*Vuit sessions, de dues hores i mitja, són les que hem dedicat a reunir-nos, sota el nom de seminari, un grup de persones que tenim moltes coses en comú. A més de donar classe de llengua a Secundària i Batxillerat, ens agermana la voluntat de voler canviar les coses. És evident que el sistema educatiu no és l'adequat. Hi ha moltes coses a nivell curricular que haurien de refer-se, i això no depèn de nosaltres. Però la pregunta és: ens podem quedar de braços plegats? **Podem criticar l'alumnat, les famílies, el sistema i la societat en general, sense tractar de fer tot el possible?** El grup que hem assistit al seminari es mou per la il·lusió, l'esperit emprenedor i la voluntat de canvi. Per començar, voluntat de les persones organitzadores. Han assumit la tasca de coordinar les sessions, de gestionar l'aula virtual, de portar ponents "experts"..(). perquè si una cosa hem après és que el treball en grup és molt més satisfactori.*

7.3. Quadern de Bitàcola

Aquest instrument, molt semblant al portafoli, és un quadern per a la reflexió i redacció personal en la qual es recullen tots els esdeveniments de l'*itinerari de navegació* de l'activitat de formació: els textos, repartits i comentats, la producció individual (reflexions pròpies, activitats proposades), la producció col·lectiva, les sensacions viscudes... És un arxiu de l'experiència acumulada al llarg de la formació. Els seus objectius són que la persona que es forma pugui:

- Implicar-se en l'itinerari formatiu que se li proposa.
- Construir un instrument que l'ajudi a la reflexió i l'autoreflexió, tant relacionades amb l'activitat de formació, com amb la seva tasca docent.
- Recollir i ordenar tota la producció de l'activitat de formació.
- Desenvolupar l'hàbit d'escriure i les bones actituds respecte a l'escriptura.
- Compilar i comentar els materials lliurats
- Afegir altres materials d'interès per la persona que es forma
- Esmentar les reflexions proposades individualment o col·lectiva per les persones coordinadores.
- Introduir les reflexions diàries i les notes que facin referència a l'activitat de formació o a la pràctica escolar de cada assistent. Es poden anotar preguntes, dilemes no contestats, aportacions d'altres persones del seminari, diaris d'aula, etc.

Els materials poden tenir qualsevol format.

Valoració: Igual que el portafoli, és un instrument molt adequat per fomentar la reflexió sobre la pràctica. S'adapta molt bé a les modalitats de formació que tenen un nombre d'hores no presencials superior a 5.

Fragment d'un Quadern de Bitàcola elaborat durant el Curs de Formació del professorat interí d'Educació Primària .

Aquest instrument, elaborat per Marta Martori Mesas, mestra interina, ha estat confegit en el curs impartit per Anna Trabal durant el curs 2008-09. El que hi ha a continuació, és un petit fragment del quadern.

*Quan marxava cap a casa ja se m'havia oblidat la primera sensació. Veia que era un espai de reflexió, d'intercanvi d'experiències, de debat de la nostra realitat i d'extreure idees conjuntes i individuals. Un lloc on podria adonar-me que no era l'única que estava en els seus inicis. Realment espero trobar molta més informació per a ajudar-me en la meva formació com a mestra i trobar recursos interessants.
Dilluns 17 de novembre de 2008.*

Se'ns ha demanat que resumíssim la nostra pràctica educativa, primer individualment i després comentant-ho en petit grup. Jo diria que és l'inici d'un llarg viatge, que comença partint d'experiències pròpies, però va omplint-se d'altres que poden fins i tot modificar-les. El dia a dia és com un llarg viatge, del que el més important no és on s'arriba, sinó el camí que s'ha recorregut. S'ha de confiar que tothom hi arribarà d'una manera o una altra.

Seguidament, ho hem exposat i després ens han mostrat diverses imatges de ponts. Mitjançant aquest recurs, se'ns ha demanat que triéssim la imatge que representi millor la nostra definició com a mestra. La meva elecció ha estat aquesta: la d'un pont en construcció, inacabat, que es construirà progressivament, sempre aprenent coses noves. Hem tornat a ajuntar els petits grups i ens han posat un esquema de l'educació, i aquesta dividida en Poiesi (fabricació), praxis (practica, acció) i Passió. La Fabricació és un espai creat per a programació on es demana tècnica i tàctica. En l'Acció el que compte són els alumnes, que demanen una prudència i un tacte. Trobar el temps oportú per arribar a ells, al seu ritme. L'altre part important de l'educació és la passió, que demana un contacte, dedicar temps a l'altre. És important crear espais i moments de converses, de confiança, d'exigència i de reconeixement dels resultats.

*Ha estat curiós, perquè la resposta general a la descripció de la nostra pràctica educativa ha resultat ser molt similar. La gent, com a mestre, se sent encara en construcció, encara ha d'adquirir experiència, tenim por, inseguretat, febleses, fragilitat... **Alguns diuen que és una feina molt artesanal, que transmet passió i ens fem forts amb l'experiència. Certament me n'he adonat que no estic sola.** Si que hi ha gent en el curs amb més experiència, però la sensació d'estar sempre aprenent és general. Cada començament implica una nova adaptació. El més important és la confiança. Ens han donat un grup d'imatges per triar quina ha estat la nostra impressió quan hem entrat i una altra imatge que resumis com n'hem sortim. La primer era la d'un personatge poc definit, dubtós, però el final de la sessió m'he sentit més reconfortada i compresa al veure que no estava sola i he escollit la imatge de la noia amb un somriure els llavis i ulls brillants, perquè em transmet confort.
Dilluns, 24 de novembre de 2008*

7.4. Disseny d'una activitat d'aula

A banda de les trobades presencials, és bàsica la feina que el professorat assistent en una activitat de formació porti a terme.

Dissenyar, experimentar i avaluar una activitat d'aula comporta:

- Fer evident que l'activitat de formació no s'acaba amb l'assistència a les sessions de treball, sinó que tot just comença en elles
- Mostrar que la formació és un procés d'anada a les aules però també de tornada, ja que parteix de les necessitats de la pràctica i evidència com donar-hi resposta.
- Connectar l'activitat de formació amb les pròpies necessitats de la persona que es forma.
- Mostrar el grau d'aprofitament assolit.

Valoració: Dissenyar, experimentar i avaluar una activitat d'aula és un recurs magnífic per afavorir la posterior transferència al centre del que s'ha fet a la formació. És molt recomanable en activitats de formació que tenen com a finalitat incidir en la pràctica del professorat.

Producció i aplicació d'una activitat d'aula

L'instrument d'avaluació que es presenta a continuació ha estat elaborat per Mònica Romero Gómez, professora de secundària. Va ser presentat com a treball pràctic en el curs interzonal sobre **Competències Bàsiques** que varen portar a terme al SE de les Corts, Marcel Costa i Joan Carles Otero durant el curs 2008-09. Aquest curs, dissenyat en 15 h. presencials i 5 h. no presencials, té un format idoni per desenvolupar una activitat com la que es presenta.

FULL DE TREBALL 4.2: DISSENY DEFINITIU D'UNA ACTIVITAT COMPETENCIAL

Matèria i nivell al qual va adreçada: Matemàtiques 2on ESO (grup de 29 alumnes)						
Títol de l'activitat: Què surt més a compte: comprar en una gran superfície o a les botigues del barri?						
Descripció detallada de l'activitat:						
Es planteja el següent repte : HEU DE PREPARAR UNA FESTA D'ANIVERSARI "SORPRESA" A UN AMIC- AMIGA (EL NOMBRE DE CONVIDATS A LA FESTA SERÀ ENTRE 10 I 15 AMICS) i teniu el següent dubte "Què surt més a compte: comprar en una gran superfície o a les botigues del barri?"						
Aquests seran els passos que hauran de seguir:						
1.- Reunir-se en grup i confeccionar una llista de tot allò que és necessari per organitzar-ho tot.						
2.- Repartir tasques. Es tracta de determinar qui s'encarrega de buscar el preu de cada un dels productes que s'ha escrit a la llista. S'ha de tenir en compte que s'ha de buscar el preu del producte en una gran superfície i el preu en una botiga de barri.						
3.- Es convenient que <u>individualment</u> us feu una graella del tipus següent:						
Article	Marca - Tipus	Preu Gran Superfície	Nom de la Gran Superfície	Preu Botiga de barri	Nom de la botiga de barri	Numero d'articles que necessitem
Mantega	Flora	1,95 €	Condís	2,10 €	Cal Xato	1
Llauna de sardines	Rianxeira	1,92 €		1,15 €		2
Pa de motlle Gran	Bimbo	2€		2,55€		3
4.- Posada en comú del grup. <u>Fer una única graella</u> recollint tota la informació.						

5.- Tractament informàtic de tota la informació obtinguda. Treballarem amb l'excel. Hauran d'introduir tota la informació en el full de càlcul, i valorar el preu total de tots els productes que comprarien.

Aquesta part de l'activitat la farem a l'aula d'informàtica de l'institut.

6.- Treure conclusions sobre quins avantatges i desavantatges heu trobat quan compreu en una gran superfície o en botigues de barri.

Podeu contestar a les següents preguntes:

- ⌚ Què surt més a compte econòmicament?
- ⌚ En quin establiment us han aconsellat alhora de comprar un producte o un altre?
- ⌚ On és més fàcil comprar ? Perquè?

També podeu fer una reflexió sobre l'activitat:

- ⌚ Quins avantatges i desavantatges heu trobat quan treballeu en grup ?
- ⌚ Veieu una aplicació directe de les matemàtiques en la resolució d'aquest problema?
- ⌚ Hagués estat més fàcil que us hagués posat un problema « típic » i l'haguéssim resolt a la pissarra ?

Objectius:

- ⌚ Utilitzar els nombres decimal per a intercanviar informació i quantificar aspectes de la vida quotidiana.
- ⌚ Valorar positivament l'esforç d'anàlisi que comporta la resolució de problemes.
- ⌚ Adquirir una actitud d'interès i respecte per les estratègies de resolució de problemes numèrics diferents de les pròpies (respecte al treball dels companys).

Indicadors competencials del disseny:

- Respon a una pregunta? Quina?

Fer una reflexió sobre una activitat quotidiana real com és decidir a ON anar a comprar. Prendre consciència sobre el consum i l'estalvi.

- Està contextualitzada? Com?

Es una situació quotidiana que SEGUR viuen diàriament a casa, quan veuen que la mare /pare decideixen comprar cada producte en una botiga diferent.

- Té en compte i fa explicitar els coneixements previs de l'alumnat sobre el tema?

A classe ja hem treballat :

- ⌚ Els nombres decimals. Operacions i representació a la recta real.*
- ⌚ L'excel com a full de càlcul de tractament de dades.*

- Quins coneixements curriculars previs aplica?

Coneixement del nombres decimals (càlcul)

- Quins nous coneixements i/o procediments fomenta?

Aplicació i significació del nombres decimals. Veuen l'utilitat pràctica d'aquests nombres i observen lla importància de l'ús de la coma – per exemple la diferència entre dir 0,5 i dir 0,05.

- Quina competència treballa principalment? Quines altres competències també es treballen?

Naturalment es treballa la competència matemàtica (4). Però el meu objectiu és que es treballin altres competències com pot ser la competència d' autonomia i iniciativa personal (6), ja que es demana als alumnes que siguin capaços de decidir i planificar la feina que han de fer i com ho han de fer.

També es treballa la competència de tractament de la informació i competència digital (3) i la competència d'aprendre a aprendre (5) on es demana a l'alumne/a que sigui capaç de formular-se preguntes i donar diferents respostes a una mateixa situació.

- Té connexions amb altres parts de la pròpia matèria? Quines?

Connexió amb el càlcul en general i el tractament de la informació (estadística), quan es demana que ordenin i organitzin la informació obtinguda en files i columnes d'una manera coherent.

- Té connexions amb altres àrees? Quines?

Amb Socials. Es podria fer una reflexió sobre els costos i parlar sobre la supervivència de les petites botigues.

Indicadors competencials de la gestió d'aula:

- Com es treballa a l'aula (individualment, en parelles, en grups, etc.)?

En grups de 2 o 3 alumnes. En principi, els grups els poden fer ells.

- Fomenta l'autonomia de l'alumnat? Com?

Efectivament. L'alumne/a ha d'elaborar estratègies per resoldre el repte proposat. S'ha d'organitzar, planificar i gestionar les feines.

- Es fomenta la comunicació oral entre els alumnes (consensuar, discutir, convèncer, argumentar, etc.)?

Es demana als alumnes que al acabar l'activitat facin una reflexió, comparteixin els resultats i les experiències.

- Quin tipus d'intervenció té el docent (predominen les explicacions o les preguntes, fomentar raonaments, etc.)?

Com que el contingut matemàtic ja l'hem treballat en la unitat, em limitaré a resoldre dubtes i recordar l'ús de les normes a l'aula d'informàtica.

- S'intervé en l'elaboració d'una síntesi o conclusions de l'activitat?

Sí, fent una reflexió final sobre :

- ☺ Quins avantatges i desavantatges heu trobat quan treballeu en grup ?
- ☺ Veieu una aplicació directe de les matemàtiques en la resolució d'aquest problema?
- ☺ Hagués estat més fàcil que us hagués posat un problema « típic » i l'haguéssim resolt a la pissarra ?

- El tipus d'avaluació que es fa de l'activitat és conseqüent amb la seva filosofia?

Sí. En l'avaluació tindrà en compte aspectes com que l'alumne/a sigui capaç de :

- ☉ Adoptar decisions.
- ☉ Acceptar i realitzar crítiques constructives.
- ☉ Treballar en equip.
- ☉ Utilitzar correctament l'equip informàtic del centre.
- ☉ Fer un ús correcte dels nombres decimals

Quins elements de la competència principal de l'activitat es treballen? (Considera l'esmicolament que has fet de la competència)

Com he comentat, a banda de la competència matemàtica que lògicament està present en aquesta activitat, he considerat com a competència principal la número 6. Competència d'autonomia i iniciativa personal.

Els elements que es treballen podrien ser:

- ☉ L'adquisició d'actituds personals (responsabilitat, decisions, estratègies ...).
- ☉ Proposar-se objectius, planificar-los (organització del temps) i portar-los a terme (analitzar possibilitats i limitacions).
- ☉ Actituds crítiques i reflexives en la valoració de la informació.

Quines altres competències es treballen? (Si ho creus necessari esmicola breument els aspectes concrets de cada competència sobre els que es fa incidència)

4. Competència matemàtica. On l'alumne/a ha d'analitzar, interpretar i valorar informacions de l'entorn.

3. Competència en el tractament de la informació i competència digital.

5. Competència d'aprendre a aprendre.

7.5. Acta vivenciada

L'acta vivenciada és un instrument que serveix per copsar la interiorització personal que cada persona fa del què s'ha fet en una activitat de formació. No es tracta tant de fer un resum administratiu com de ressaltar aquells aspectes que han tingut més impacte pel grup o per la persona que ho recull.

Valoració: És molt útil com a eina de construcció col·lectiva del coneixement. En activitats formatives entre iguals –seminaris de coordinació, grups de treball...- és una bona manera de retornar a les persones assistents, com si d'un mirall es tractés, els aprenentatges col·lectius. És molt adequat que s'hagi de fer de manera rotativa.

FRAGMENT D'UNA ACTA VIVENCIADA

Aquesta acta recull la participació de David Vilalta a l'assessorament realitzat per Marga Teixidor en el CEIP l'Escursell de Ripollet, durant el curs 2007-08.

Dimarts, 12 de febrer

En David presenta la sessió. Ens imaginem una aula on el mestre es preocupa que els infants aportin inquietuds i es formulin preguntes i que aquestes preguntes es puguin lligar amb els continguts a aprendre. Tot això, a base de conversa i diàleg. El mestre se n'adona que les preguntes que es fan els infants són les que s'ha fet la humanitat tota la vida.

Llegint el diari es troba amb una notícia. Utilitza la notícia com a motiu per llegir, fer matemàtica, història ... Aquest article ens parla d'una destrat de pedra especial, una destrat que podia ser emprada en un ritual, que reflectiria les creences de la humanitat primitiva sobre el més enllà.

A partir d'aquí, presenta la notícia periodística en què s'explica la troballa a les excavacions d'Atapuerca de "Escàlibur", una destrat prehistòrica de les més antigues, i es proposa reproduir aquesta destrat. Es deixen uns materials i instruments per poder utilitzar (plastilina, filferro, cinta mètrica, regles, ...). Cal fer grups de 4 -5 persones per resoldre la proposta. A cada grup hi ha una observadora que anota el procés.

Es parteix d'un problema. Cal observar com es va solucionant, quin tipus d'accions es van realitzant, com es connecta amb el saber... Es tracta d'intentar pensar i entendre com ho ha resol cada grup i copsar amb què ens han sorprès? Cal crear un clima on els infants reconeixin les diferents maneres de fer com a riquesa, és a dir, una manera de mirar amb la seguretat que tothom pot aportar-hi alguna cosa sorprenent. Quan resolem un problema de mates tots ho fem d'una mateixa manera, això té poc al·licient.

Una vegada resol, cada grup explica el procés:

Grup 1: Hem fet el dibuix i les mides. Volíem que fos a mida real. Una destrat té diferents cares i s'havia de tallar per posar el mànec. Per crear el color que volíem hem fet barreges. Hem fet una estructura interna amb filferro per donar-li consistència.

Grup 2: L'hem reduït perquè no volíem gastar tanta plastilina. S'havia d'aguantar per la base . Per fer la reducció, hem aplicat un càlcul de proporcionalitat. Hem utilitzat un quadre de doble entrada per poder organitzar la informació.

Grup 3: Ens hem fixat amb les mides i els colors. L'hem fet el més semblant a la realitat possible. Ho hem anat comprovant, llegint i rellegint el text.

Grup 4: Hem utilitzat paper per donar-li volum (així no han necessitat tanta plastilina). Ens hem preocupat de les mides i el color. També hi hem posat un mànec (informació que han deduït per la imatge que ja es té d'una destrat, sense saber que les primeres destrats no en tenien)

Observacions que aporta en David:

Institut de Ciències de l'Educació

En tres grups s'ha fet un estalvi de plastilina, utilitzant recursos diferents (proporcionalitat, farciment, bastida de filferro). Constatar la diversitat de maneres és una forma d'entendre el món. Imitar els altres és un aspecte bo, ja que augmenta l'autoestima del qui se sent copiat i dona tranquil·litat a qui l'imita: les meves idees són importants perquè la mestra me les validarà.

L'aprenentatge està en el contrast de les idees amb els altres. Es tracta, doncs, de connectar-me, no d'isolar-me.

Les persones generem cultura i, quan ens trobem en situacions similars, actuem de la mateixa forma. Qualsevol resposta d'un alumne té a veure amb alguna resposta de la humanitat al llarg del temps.

El nivell de soroll és sinònim de nivell d'aprenentatge. Si creiem que l'aula és un espai de comunicació ha d'ésser possible regular els decibels.

Donar valor a les situacions com a experiència social. El fet de construir una destrala tenia el propòsit d'analitzar un procés social i, a partir d'aquest propòsit, buscar els vincles: què fem, què diem, què sentim, què pensem, de què parlem.

Al llarg d'aquesta experiència social ha estat possible treballar: continguts geomètrics: la capacitat d'analitzar formes a partir de la figura, manipular conceptes matemàtics, com és ara, volum, cares ... El món de la mesura: atributs de l'objecte (llargada, amplada, gruix ...) Ús de tècniques: acotar, verificar, moldejar ...

Resolució de problemes: fer-nos una idea: construir-la. Representació: per comunicar el què pensem. Comunicació: dimensió, mesures, taules, Tot això en un ambient distès.

El món de les emocions: Em sento bé. Una bona pràctica de relacions socials.

Avaluació: crear una nova situació per avaluar.

7.6. Qüestionari d'autoavaluació

L'autoevaluació és un mecanisme a través del qual, mitjançant un procés reflexiu, es descriu i valora un procés personal de formació. Per a portar-lo a terme cal:

- Motivació interna per emprendre una avaluació amb l'objectiu clar de millora qualitativa.
- Voluntat per realitzar l'anàlisi i la valoració de fites i consecucions.
- Formulació de propostes concretes de millora i definició d'estratègies per aconseguir-les.

Valoració: Un qüestionari d'autoavaluació és molt útil per potenciar la capacitat reflexiva. És útil la seva utilització per valorar l'aprofitament en aquells casos en què la prioritat és endegar la capacitat de reflexionar sobre la pròpia pràctica. No obstant, es recomana que l'elaboració del qüestionari sigui fruit d'un acord mutu entre la persona formadora i les persones participants.

QÜESTIONARI D'AUTOAVALUACIÓ

El qüestionari adjunt, ha estat aplicat en el CEIP Collserola de St. Cugat del Vallès, durant el curs 2008-09. El principal interès de la proposta és que ha estat elaborat per les persones assistents a l'activitat de formació. Constitueix un bon retorn de l'aprofitament assolit.

Autoavaluació, observar allò que he aconseguit després d'uns objectius predeterminats per millorar i corregir la nostra praxis docent.

IMPUTS CONSENSUATS	A	B	C	D
M'he plantejat a l'inici de la situació educativa quines competències volem treballar?.				
He programat l'activitat o he recollit en una graella posterior on queda reflectit: temporalització (quantes sessions i durant...), continguts, objectius... Acords de claustre/cicle ?				
Hem compartit quins processos hem fet per aprendre?				
Hem permès que els alumnes puguin expressar les diferents respostes i representar-les als altres?				
Ens hem qüestionat quines actuacions pedagògiques son competencials?				
Els nens tenien el seu espai per conversar i comunicar-se tant amb la mestra com els seus companys?				
Hem fet una avaluació formativa per veure si el procés és el correcte i si no és així corregir-lo?				
Hem creat estratègies i situacions educatives on l'alumne pugui intervenir directament sobre el seu aprenentatge?				
He treballat seguint els interessos del nen? (o els meus?)				
He treballat totes les àrees o m'he centrat en una sola?				
He tingut en compte els nens de necessitats educatives especials (inclosos els excel·lents)?				
He preparat activitats per treballar cooperativament?				
He utilitzat les noves tecnologies i mitjans d'expressió diferenciats?				
He preparat activitats on els nens han pogut experimentar?				

He fet una avaluació final als nens per observar el que han après i per veure si han gaudit? :

- Han gaudit de les activitats.
- Hi havia interès per mantenir l'atenció d'allò que es deia.
- Participaven de forma espontània en les situacions comunicatives.
- Participaven de forma lúdica en les situacions experimentals.
- Respectaven les coses que deien els companys.
- Tots han pogut sentir-se valorats dins del grup

--	--	--	--

A. Sempre	B. Sovint	C. vegades	D. Encara no
------------------	------------------	-------------------	---------------------

7.7. Narració visual

Una narració visual és un document que recorre al poder de la imatge per comunicar idees, vivències o sentiments. Com el portafolis, forma part d'un model avaluatiu que fomenta la reflexió personal, donant protagonisme actiu a la persona que es forma, ja que conté les reflexions i evidències que la persona en formació considera que són rellevants per deixar constància dels canvis experimentats.

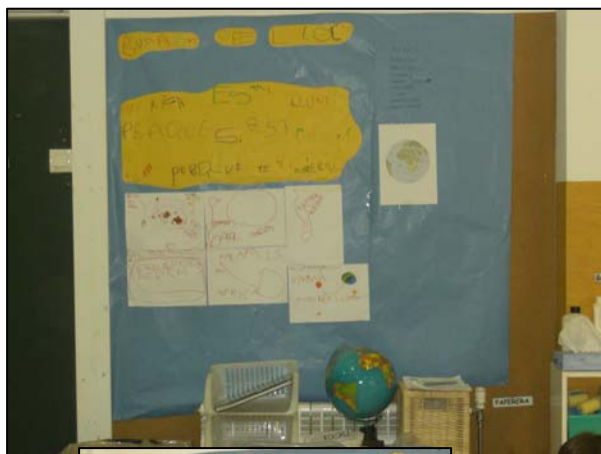
En el món de la cultura audiovisual, és molt important en la seva confecció tenir cura de:

- Seleccionar poques imatges i que aquestes siguin molt rellevants d'allò que es vol comunicar.
- Posar poc text: frases curtes de suport a la imatge, clarament al·lusives del què es vol transmetre. Les metàfores i la ironia són recursos retòrics amb molta força comunicativa.

Valoració: En el context de la formació, una narració visual d'aquestes característiques pren molta força i és útil per mostrar allò que la persona que es forma considera digne de ser ressaltat.

Fragment d'una narració visual:

Allò important no és el resultat final sinó el que l'infant viu, sent i pensa durant tot el procés.

A veure si trobo el Timanfaya!?

Ara explicaré la meva caps dels tresors!!

P4

Aquest document ha estat elaborat per les persones participants en l'assessorament realitzat per David Vilalta al CEIP El Mas Prats de Palafolls.

Titulat **La teva empremta** constitueix un retorn del què l'escola ha anat incorporant al llarg del quatre anys que ha durat l'assessorament.

Està compost de 18 diapositives i en cadascuna es recullen les idees força que han anat impregnant tot el centre, des de p3 fins a 6è.

És un instrument extraordinàriament ric, tant per valorar l'aprofitament de les persones assistents, com la transferència.

Integrants del seminari:

Aurora Vallejo (SE St. Cugat)
Carme Navarro (SE Cerdanyola)
Josep Sauló (SE de Badia)
Maria Vide (SE Montcada/ Ripollet)
Roser Viladot (SE Rubí)

Dolors Oliver (formadora ICE)
Isabel Rodríguez (Formadora ICE)

Lluís Baulenas (inspecció)
Rosa Mª Calmet (inspecció)
Rosàrio Guerrero (inspecció)

Jordi Canelles (ICE UAB)
Maria Masip (ICE UAB)
Marga Teixidor (ICE UAB)

M^a del Mar Durán (Professora del Dep. de Pedagogia aplicada.
Marita Navarro (Professora del Dep. de Pedagogia aplicada.)